

NA VIÐ HÚS NI UM KYNSLIGAN ÁGANG

– Sig við barnið, at onkuntið taka vaksín í pissilingin ella pissikonuna, ella vilja tey hava, at børnini gera tað við tey vaksnu. Og tað má man ikki, greiðir Rigmor N. Arge frá

sigur Rigmor N. Arge og vísir á, at tað eru børn heilt niður í barnsgarðsaldur, sum skulu læra um mörk og at siga frá, um eitt hvørt órætt hendir.

Tosið um seksuella lívið eisini

Tey flestu vaksnu hava fyrr ella seinni verið vitni til, at børn spyrja, hvussu man ger børn. Fyrr varð sagt, at tey komu frá Gudi ella frá storkinum. Men sambært Rigmor er tað frægast at vera erligur, tó búningin hjá barninum spælir ein stóran leiklut.

– Vit skulu siga, at foreldrini hava gjørt barnið, tí tey elska hvønn annan. Og ikki royna at húsja børnini niður, tá ið tey eru áhugað í spurninginum, sigur Rigmor N. Arge.

Kynsligt sambandið við

onnur er ein stórus partur av at vera menniskja, og tí er umráðandi, at foreldur ikki ræðast at siga sum er.

– Vit skulu sjálvandi varða okkum við at tosa eitt mál, sum barnið skilur. Tá litla 2-3 ára gamla barnið byrjar at spæla við kynsgøgnini skulu vit siga, at ja, hatta eigur tú og bara tú. Tá tey gerast eldri og forvitnast um, hvussu børn bliva til, kunnu vit siga, at tað er úr kærleika. Og eldri tey bliva meira kunnu vit siga. Til dømis kunnu vit greiða frá egginum og sáðnum, sum eru upphavið til børn, sigur Rigmor N. Arge.

Ikki vandi við at bróta tøgna

Hóast tað kennist alt annað enn rætt at tosa við síni børn

um so trupul mál, so er kortini neyvan nakar vandi á ferð. Tá ið umræður kjakið um kynsligan ágang heldur Rigmor, at við at seta orð á tað læra vit børnini at seta síni egnu mörk.

– Vit læra børn um, at tað er vandamikið í ferðsluni. Tað merkir ikki, at børnini fara at ræðast hvønn einasta bil tey síggja. Eins er tað við spurninginum um kynsliga ágang. Børnini nýtast ikki at ræðast øll vaksín, bara tí tey vita um kynsligan ágang, sigur Rigmor N. Arge.

Samstundis heldur hon, at við at tosa opið um spurningin um kynslív og spurningin um kynsligan ágang, er tað viðvirkandi til, at børnini sjálvi læra at seta síni mörk.

– Tað kann eggja til, at barnið til dømis sigur í barnagarðinum, at tað heldur vil turka sær

sjálvum enn at lata onnur gera tað. Og tað er eisini í lagið, sigur Rigmor N. Arge.

Vit kenna øll ræðusøgurnar um, at tosa vit ov nógv um kynsligan ágang, so kunnu vit síggja trøll á alljósum degi, og pápar og abbar byrjar at halda seg frá børnunum í ótta fyri, at onkur fer at fáa ein illgruna um ágang.

– Tað er umráðandi, at vit ikki bliva hysterisk um hetta evnið. Vit skulu ikki mistonkja øll fyri vera pædofilar. Vit skulu heldur bara tryggja okkum, at okkara børn vita, at um nakað slíkt skuldi hent, so skulu tey siga frá og siga tað við foreldrini, sigur Rigmor N. Arge.

Og júst hetta við, at børnini skulu kenna til evnið og vita um mörkini er tann mest umráðandi parturin.

– Aloftast eru tað fólk, sum

børnini hava álit á, sum fremja kynsligan ágang. Og helst eru tað fólk, sum foreldrini eisini hava álit á. Tí er tað lætt at ímynda sær, at barnið ikki torir at siga nakað. Serliga, um barnið ikki hevur fingið at vita, at slíkt undir ongum umstøðum er í ordan ella er skuldin hjá barninum, greiðir Rigmor N. Arge frá.

– Tosið opið um kynsligan ágang. Latið børnini í til at verja seg sjálvan, um tað skuldi hent. Fangið eisini teirra áhuga fyri kynsgøgnunum og verið erlig uttan at vera vulger, sigur Rigmor N. Arge og undirstrikar, at tað er frá foreldrunum, at børnini skulu læra at seta mörk. Og júst læran um at seta mörk kann vera tað, sum bjargar barninum frá at bera eitt ræðuligt loyndarmál.

BARBARA@SOSIALURIN.FO